

KÚRIA

Knk.IV.37.178/2014/3.szám

A Kúria a dr. T. Cs. által képviselt Együtt - a Korszakváltók Pártja és a Párbeszéd Magyarországért Párt kérelmezőknek a Nemzeti Választási Bizottság országos népszavazási kezdeményezés aláírásgyűjtő ív hitelesítése tárgyában meghozott 91/2014. határozata elleni felülvizsgálati kérelem alapján - nemperekes eljárásban - meghozta az alábbi

v é g z é s t :

A Kúria a Nemzeti Választási Bizottság 91/2014. számú határozatát helybenhagyja.

Kötelezi a kérelmezőket, hogy együttesen fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 10.000 (tízezer) forint eljárási illetéket.

A Kúria elrendeli végzésének a Magyar Közlönyben való közzétételét.

A végzés ellen jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

I.

1. A szervezők aláírásgyűjtő ív mintapéldányát nyújtották be a Nemzeti Választási Bizottsághoz az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 3. § (1) bekezdése szerinti hitelesítés céljából. Az aláírásgyűjtő ív mintapéldányán a következő kérdés szerepelt:

„Egyetért-e Ön azzal, hogy az államadósságot növelő hitelből ne épüljenek új atomerőművi blokkok Magyarországon?”

A Nemzeti Választási Bizottság a 91/2014. számú határozatában a hitelesítést megtagadta. A Nemzeti Választási Bizottság megállapította, hogy a kérdés az Országgyűlés által 2014. február 6. napján elfogadott a Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya közötti nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről szóló Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) kihirdetéséről szóló 2014. évi II. törvényben (a továbbiakban: Tv.) beiktatott nemzetközi szerződésben foglalt egyes kötelezettségeket érinti. A Nemzeti Választási Bizottság megállapította, hogy az Egyezmény érvényes és hatályos

Knk.IV.37.178/2014/3.szám

nemzetközi szerződésnek minősül.

Az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja értelmében nem lehet országos népszavazást tartani nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről. A Nemzeti Választási Bizottság irányadónak tekintette az Alkotmánybíróság 35/2007. (VI.6.) AB határozatában kifejtett álláspontját, s ezzel összhangban megállapította, hogy az Alaptörvény fent idézett rendelkezésének célja annak megelőzése, hogy népszavazásra kerüljön olyan kérdés, amelynek következményeként lehetetlenné válna valamely vállalt nemzetközi kötelezettség végrehajtása. A nemzetközi szerződések jelentős részében egy állam kötelezettségvállalása a másik államéra tekintettel történik. A vállalt kötelezettségek betartása, illetve az, hogy csak a nemzetközi jogi szabályoknak megfelelően mentesüljön egy állam nemzetközi kötelezettségei alól, alapvető fontosságú egy jogállamban és a jogállamok együttműködésében.

A Nemzeti Választási Bizottság 91/2014. számú határozata idézte az Egyezmény 1. cikk 1. pontját, 9. cikkét.

Mindezek alapján a Nemzeti Választási Bizottság a szervezők által hitelesítésre benyújtott kérdésről megállapította, hogy az az alapján megtartott, érvényes és eredményes népszavazás az Egyezmény egészét érintve, az abban foglalt, ismertetett kötelezettségek (új atomerőmű blokkok építése, a Paksi Atomerőmű teljesítménye fenntartásának és fejlesztésének finanszírozásához nyújtott kölcsönszerződés megkötése) teljesítését akadályozná meg. A Nemzeti Választási Bizottság szerint a kérdésben megtartott érvényes és eredményes népszavazás esetén az Országgyűlés a népszavazás eredményének csak az Egyezmény felmondásával tehetne eleget.

A fentiek szerint a Nemzeti Választási Bizottság az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja és az Nsztv. 11. §-a alapján megállapította, hogy a szervezők által benyújtott kérdés tiltott tárgykört érint, ezért a Nemzeti Választási Bizottság a kérdés hitelesítését megtagadta.

2. A kérelmezők a Kúriánál az Nsztv. 29. § (1) bekezdésben foglalt határidőn belül a Nemzeti Választási Bizottság 91/2014. számú határozata ellen felülvizsgálati kérelmet nyújtottak be. Ebben kifejtették, hogy az Egyezmény 1. cikk 1. pontja csupán a felek együttműködési kötelezettségét rögzíti, nem tartalmaz valamely konkrét beruházás megvalósítására vonatkozó olyan kötelezettséget, mint pl. a Gabčíkovo-Nagymarosi Vízlépcsőrendszer megvalósításáról szóló 1978. évi 17. tvr. 1. Cikk (1) bekezdése, vagy más hasonló nemzetközi egyezmények (itt a 2010. évi XXXIII. törvénnyel kihirdetett Megállapodás 9. cikk (1) bekezdésére, a 2010. évi XCI. törvénnyel kihirdetett Megállapodás 9. cikk (1) bekezdésére, a 2010. évi LIV. törvénnyel kihirdetett Megállapodás 2. cikk (2) bekezdésére és a 2011. évi CXIX. törvénnyel kihirdetett Megállapodás 8. cikk (1) bekezdésére utalt). A kérelmezők szerint a Tv.-vel kihirdetett Egyezményben új atomerőművi blokkok tervezésére, megépítésére és üzembe helyezésére a magyar állam nem vállalt kötelezettséget, amelyet az Egyezmény 1. cikk 3. pontjában foglalt „esetleg szükségessé váló” fordulat is alátámaszt. Ebből következően – figyelemmel az Alkotmánybíróság 72/2002. (XII.19.) AB

Knk.IV.37.178/2014/3.szám

határozatára is - a feltett kérdésben lehet országos népszavazást tartani. Mivel a magyar állam kötelezettséget nem vállalt a beruházás megvalósítására, ezért a 9. cikkbe foglalt finanszírozás sem jelent olyan nemzetközi jogi kötelezettséget, amely az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontjába ütközne. A kérelmezők utalnak arra is, hogy az Egyezmény 9. cikke egyébiránt is csak az orosz fél vonatkozásában szolgál kötelezettség alapjául, illetve álláspontjuk szerint nem jelenti az Egyezmény 9. cikkének megsértését, ha egy esetleges atomerőművi blokképítést a magyar állam nem az orosz állam által nyújtott hitelből kíván finanszírozni.

A kérelmezők álláspontja szerint tehát a népszavazásra javasolt kérdés nem ütközik az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontjába, ezért a Nemzeti Választási Bizottságnak az Nsztv. 11. §-a szerint hitelesíteni kellett volna.

II.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

1. Az Alaptörvény 8. cikk (2) bekezdése értelmében országos népszavazás tárgya az Országgyűlés feladat- és hatáskörébe tartozó kérdés lehet. Az országos népszavazásból kizárt tárgyköröket az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdése sorolja fel. A 8. cikk (3) bekezdés d) pontja értelmében nem lehet országos népszavazást tartani nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségről. Ez a tilalom korábban az Alkotmány 28/C. § (5) bekezdés b) pontja alapján 2012. január 1-jét megelőzően is fennállt. Ezt értelmezve az Alkotmánybíróság korábban több döntésében is rámutatott, hogy olyan kérdés alkotmányosan nem bocsátható népszavazásra, amely hatályos nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségre, illetve az e kötelezettséget is tartalmazó törvények tartalmára vonatkozna. Ennek folytán nem is állhat elő az a helyzet, hogy a népszavazás döntése értelmében nemzetközi szerződéseket kellene felmondani vagy tartamukat megváltoztatni [lásd: a 62/1997. (XII. 5.) AB határozatot vagy pl. a 72/2002. (XII. 19.) AB határozatot].

2. Magyarország Kormánya és az Oroszországi Föderáció Kormánya a nukleáris energia békés célú felhasználása terén folytatandó együttműködésről nemzetközi egyezményt kötött, ezt a Tv.-ben a belső jogba iktatta. A kérelmezők sem vitatták, hogy nemzetközi egyezményről van szó. A népszavazásra feltett kérdés arra vonatkozik, hogy az államadósságot növelő hitelből ne épüljenek új atomerőművi blokkok Magyarországon, amely kérdés nyilvánvalóan összefüggésbe áll az Egyezménnyel; egy esetleges érvényes és eredményes népszavazás nem vitás, hogy érintené a Tv.-ben beiktatott nemzetközi szerződésben foglaltakat.

3. A kérelmezők szerint a feltett kérdés és az Egyezmény közötti kapcsolat távoli és közvetett, ezért a kérdésben országos népszavazás tartható, az Egyezményben - pontosabban annak 1. cikk 1. bekezdésben és 9. cikkében - nincs olyan nemzetközi szerződésből eredő kötelezettség, mint amelyet az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja tiltott tárgykörként megfogalmaz.

Knk.IV.37.178/2014/3.szám

Az Egyezmény 1. cikk 1. pontja szerint:

„1. A Felek együttműködnek a Magyarország területén lévő Paksi Atomerőmű teljesítményének fenntartásában és fejlesztésében, beleértve két új 5-6. blokk tervezését, megépítését, üzembe helyezését és üzemben kívül helyezését, VVER (vízhűtéses vízmódosító) típusú reaktorral, mindkét blokkra vonatkozóan legalább 1000 MW beépített kapacitással, amint arról jelen Egyezmény a későbbiekben rendelkezik, a jövőben leállításra kerülő 1-4. blokk teljesítményének kiváltására.”

A Kúria megítélése szerint az Egyezmény 1. cikk 1. bekezdésnek fenti szövege közvetlen kapcsolatban van azon népszavazásra feltett kérdéssel, hogy épüljenek, vagy ne épüljenek új atomerőművi blokkok Magyarországon, ezen a ponton semmiképpen nem távoli és közvetett az összefüggés. A Kúria megállapította továbbá, hogy az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja nem szűkíti le a nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségek körét. Így a nemzetközi szerződésbe foglalt együttműködési kötelezettség is az Alaptörvény e rendelkezésének hatálya alá tartozik. A népszavazásra feltett kérdés érvényes és eredményes népszavazás esetén az Egyezményben foglalt együttműködési kötelezettség lényegét hiúsítaná meg, amely nyilvánvalóan felveti a nemzetközi szerződés felmondását vagy tartalmának megváltoztatását. Ez pedig az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontjába ütközik; országos népszavazásra nem bocsátható (tiltott) tárgykört érint.

4. A Kúria a felülvizsgálati kérelem alapján megvizsgálta a feltenni kívánt kérdést az Egyezmény 9. cikke szempontjából is.

A 9. cikk szerint: „A jelen Egyezmény 1. cikkének 1. és 3. pontjában rögzített együttműködés megvalósítása érdekében az Orosz Fél a Felek külön megállapodásában meghatározott összegben és feltételekkel állami hitelt biztosít a Magyar Fél számára a Paksi Atomerőmű teljesítménye fenntartásának és fejlesztésének finanszírozásához. Amely állami kölcsönszerződés megkötése a jelen szerződés implementálásának feltétele.”

A Kúria megítélése szerint a 9. cikk tovább erősíti, hogy a Tv.-ben beiktatott Egyezmény nemzetközi szerződésből eredő kötelezettséget tartalmaz. Maga a felülvizsgálati kérelem is úgy fogalmaz, hogy a 9. cikk „az orosz fél vonatkozásában szolgál kötelezettség alapjául”, azaz a kötelezettség-jelleget a kérelmezők is elismerték. Márpedig az Alaptörvény 8. cikk (3) bekezdés d) pontja a nemzetközi szerződésben részes valamelyik fél vonatkozásában fennálló kötelezettségként értelmezhető; nemzetközi szerződés pedig aligha képzelhető el akként, hogy csak az egyik félre ró kötelezettséget. A népszavazásra feltenni kívánt kérdés az Egyezmény 9. cikkéhez közvetlenül kapcsolódik, amikor akként fogalmaz, hogy egyetért-e Ön azzal, hogy az államadósságot növelő hitelből ne épüljenek új atomerőművi blokkok Magyarországon?

A Kúria végezetül rámutat: az Egyezmény - a Nemzeti Választási Bizottság döntésben és a felülvizsgálati kérelemben felvetett cikkeken túl - az Egyezményből fakadó kötelezettségek végrehajtásáról szól több ízben is, külön foglalkozik a felek kötelezettségeivel, amelyek vonatkozásában sem lehet azt állítani, hogy azok nem minősülnek nemzetközi szerződésből eredő kötelezettségnek.

Knk.IV.37.178/2014/3.szám

5. A fentiekre tekintettel a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelem nem megalapozott, ezért a Nemzeti Választási Bizottság 91/2014. számú határozatát az Nsztv. 30. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az illetékről a Kúria az illetékekről szóló - módosított - 1990. évi XCIII. törvény 43. § (7) bekezdése megfelelő alkalmazásával határozott.

A Kúria határozatának a Magyar Közlönyben történő közzététele az Nsztv. 30. § (3) bekezdésén alapul, amely a határozat meghozatalától számított követő nyolc napon belül való közzétételt ír elő.

A jogorvoslatot az Nsztv. 30.§ (1) bekezdése zárja ki.

Budapest, 2014. május 6.

Dr. Kalas Tibor sk.
a tanács elnöke

Dr. Balogh Zsolt sk.
előadó bíró

**Dr. Hörcherné
Dr. Marosi Ildikó sk.**
bíró

A kiadmány hiteléül:

tisztviselő